

A kultúra nagyjai, a Kreml pimaszsa és a különleges háborúk

Március közepén az Orosz Föderáció Művelődési Minisztériumának honlapján egy rövid – négy mondatból álló – hivatalos levél jelent meg, amely a következő, igen jellemző címet kapta: „Az orosz kultúra nagyjai támogatják az elnök Ukrajnáról és a Krímről kialakított álláspontját”. A levél alatt több mint ötszáz aláírás szerepelt, főleg hivatali személyek kézjegye: tanintézmények rektorai, színházigazgatók, múzeumok és más költségvetési intézmények vezetői, továbbá számtalan „népi” és „érdemdús” aktivista – ez afféle hozzávetőleges sztálini megfelelője a különféle művészeti ágak ezredeseinek és alezredeseinek. Valamennyiüket a kulturális miniszterhelyettes telefonálta körbe, nagylelkűen leszögezve, hogy senkire sem szeretne nyomást gyakorolni, hiszen az egész ügy, ahogyan az már régóta szokás Oroszországban, önkéntes alapon zajlik.¹

A félezer lelkes állampolgár soraiban, akiket aggaszt a „honfitársak” sorsa, féltik „nemzeteink és kultúránk egységének” biztos jövőjét, mintegy kéttucatnyi valóban ismert művész szerepel, ők adnak bizonyos komolyságot a Putyin-hívó feketeszázak listájának. Igaz, rögtön elillan ez a komolyság, ha vetünk egy pillantást a kommentárjaikra, amelyeket a minisztérium elővigyázatosan publikált a honlapján.

„Azért írtam alá – magyarázza bátor, hazafias lépését Oleg Tabakov, a népszerű színész, aki egyúttal a Moszkvai Akadémiai Művészeti Színház vezetője is –, mert ereimben orosz, ukrán, mordvin és lengyel vér csörgedezik. Ez mindent megmagyaráz.”²

„Sajnálattal tölt el – mondja Valentyna Talizina, a népszerű színésznő –, hogy Kijevben szuronyok he-

gyén érkezik a fasisztoid elemek támogatását élvező új hatalom. Szörnyű. Teljesen elszabadultak. Emlékszem a háborúra – szörnyűség. Ezért nem voltak kétségeim afelől, hogy alá kell írnom.”³

Leonyid Bronyevoj, a közönség másik nagy kedvence fel van háborodva azon, hogy valamiféle provokátorok felírták a nevét a helytelen, Putyin-ellenes listára, miközben ő maga mindig is Putyin buzgó híve volt: „Nincs internetem, és nem is tudom, hogy kell használni, de azt jól tudom, hogy senkinek sincs joga használni a nevemet... Ha alakítottam is fasisztákat, az egyáltalán nem jelenti azt, hogy támogatom a fasizmust.”⁴

A többi közlemény is hasonló szellemű: „Nem akarom Voronyezsnél látni a NATO rakétáit... Hiszek a szláv testvériségben, remélem, hogy végül győzedelmeskedik a józan ész.”⁵ Egyszerűen nem maradhatunk közömbösek... Mindent meg kell tennünk annak érdekében, hogy megvédjük honfitársainkat és az orosz világ képviselőit.”⁶ „Ennek a levélnek ez a legfőbb üzenete: nemzeteinknek ápolniuk kell a barátságot, semmiképpen sem engedhetjük, hogy összeugrasszanak minket.”⁷

Nehezen hihető, hogy az ötszáz aláíró egyike sem használja az internetet, mint Bronyevoj, és ezért ismételtetik papagáj módjára a hivatalos tévécsatorna propagandakliséit. Ott hatékony igazán a propaganda, ahol van rá megfelelő igény, ahol bizonyos elvárásokra lehet alapozni, ahol már létező képzeteket és sztereotípiákat lehet kibontani. Anders Aslund, aki a nyolcvanas évek vége óta mind Oroszországban, mind Ukrajnában eltöltött egy kis időt közgazdász-

ként, elismeri, hogy mindig nagyon különösnek találta az oroszok és az ukránok viszonyát. „Az oroszok azt mondják, hogy az ukránokat testvérm nemzetnek tartják, ugyanakkor azt is állítják, hogy Ukrajna nem igazi állam, az ukrán nyelv nem igazi nyelv, az ukránok pedig szellemileg elmaradtak. Az oroszok alig tudják leplezni, hogy Ukrajnával szemben felsőbbrendűségi komplexusuk van.”⁸

A televízió Ukrajnája

Szociológusok szerint az Orosz Föderáció népességének több mint fele rendszeresen, vagyis gyakorlatilag napi szinten használja az internetet (Lev Gudkov becslései szerint ez a 60 százalékot is eléri).⁹ Ugyanakkor csak a válaszadók negyede nem támogatja az Ukrajna ellen indított orosz támadást. 43 százalékuk indokoltan tartja az orosz csapatok bevonulását, arra hivatkozva, hogy „az Ukrajnában élő oroszok valóban ki vannak téve nacionalista és alvilági erők fenyegetésének, ez ellen csak orosz katonai erő nyújthat védelmet”. További 28 százalékuk ért egyet azzal, hogy üldözik Ukrajna orosz ajkú lakosságát, ugyanakkor inkább politikai megoldásokat keresnek a problémára, tárgyalásos úton rendeznék a helyzetet. És csak 14 százalékuk fogja fel, hogy valójában nem létezik semmiféle „fenyegetés”, csak a Kreml akar minél több problémát okozni az új ukrán vezetésnek, így akadályozza azt, hogy Ukrajna beépüljön az Európai Unióba (8%), és „egy kis győztes háborúval” terelje el a belső problémákról a lakosaik figyelmét (6%).¹⁰ 14 százalék – nagyjából ennyi a normális oroszok aránya, akik adekvát választ adnak valamennyi kérdésre, azokat is beleértve, amelyek nem érintik Ukrajnát.

A Levada Központ március elején számos kérdést tett fel a szokásos ezerhatszáz fős csoportnak az Ukrajnában és a Krímben kialakult helyzet kapcsán.¹¹

Kit illet Ön szerint Ukrajnában a törvényes hatalom?

- Viktor Janukovicsot – 15%
- a jelenlegi kijevi kormányt – 11%
- Ukrajnában nincs törvényes hatalom, az országban anarchia uralkodik – 62%

Milyen álláspontot kellene Ön szerint kialakítania Oroszországnak az ukrán helyzetről?

- csapatokat kell küldeni, hogy megakadályozzuk a vérontást a Krímben és Ukrajna keleti részén – 21%
- a nemzetközi közvetítők egyikeként kell részt vennünk a politikai szabályozásban és ellenőrzésben – 37%
- ne avatkozzunk be – 17%

- működünk együtt az Ukrajnában kinevezett átmeneti kormánnyal – 12%

Ki állhat Ön szerint a krími helyzet kiegyezésének hátterében?

- ukrán radikális nacionalista szervezetek – 67%
- maffiacsoportok – 16%
- nacionalista krími tatárok – 9%
- Janukovics hívei – 5%
- Oroszország hatalmi szervei – 2%

Támogatja-e Ön a kialakult helyzetben az orosz katonai beavatkozást a Krímben és Ukrajna más területein?

- egyértelműen igen – 20%
- inkább igen – 38%
- inkább nem – 20%
- egyértelműen nem – 6%

Jogszerűnek tarthatunk-e egy ilyen katonai beavatkozást?

- egyértelműen igen – 19%
- inkább igen – 35%
- inkább nem – 23%
- egyértelműen nem – 3%

A három felsorolt állítás közül melyik fejezi ki leginkább az Ön álláspontját az orosz csapatok bevonulásával kapcsolatban?

- a jelen helyzetben feltétlenül szükséges a csapatok bevonulása – 24%
- a csapatok csak rendkívüli körülmények között vonulhatnak be – 56%
- Oroszország semmilyen körülmények között sem küldhet csapatokat Ukrajnába – 13%

Ha a Krím vagy más régió lakossága népszavazás útján áll ki az Oroszországhoz való csatlakozás mellett, be kell fogadni, vagy távol kell tartani?

- egyértelműen be kell fogadni – 49%
- inkább be kell fogadni – 30%
- inkább távol kell tartani – 10%
- egyértelműen távol kell tartani – 2%

Hogyan ítélné meg Ön Ukrajna esetleges szétszakadását?

- teljesen pozitívan – 4%
- inkább pozitívan – 22%
- inkább negatívan – 35%
- egyértelműen negatívan – 12%

Ön szerint mi a válság legyőzésének legelfogadhatóbb módja?

- a Krím és esetleg más keleti körzetek különválása – 43%
- vissza kell térni a Majdan előtti politikai rendszerhez – 17%

- Ukrajna föderalizációja, mert így nagyobb hatáskört kaphatnának az egyes régiók – 21%
- Ukrajna minél gyorsabban épüljön be az európai államok közé – 2%

Egyrészt meglepve, sőt ijedten tapasztalhatjuk, hogy Oroszországban ilyen kevesen használják a józan eszüket, elvetve a honfitársak többségének nagyhatalmi paranoiáját. Ugyanakkor maga az a tény, hogy nem minden állampolgár veti alá magát az intenzív agymosásnak, és képes egészséges távolságtartással tekinteni a hazai hatalmi központ politikájára, némi optimizmusra ad okot. Különösen ha azt is figyelembe vesszük, hogy az utóbbiaknak emellett sok városban ahhoz is van elég bátorságuk, hogy tüntetéseken vegyenek részt, kizárólag azért teszik ki magukat annak a veszélynek, hogy letartóztatják, megbírságot adják, megverik őket, hogy békés formában kifejezzék: szolidárisak Ukrajnával.

Tisztogatás a médiában

Ellentétben a behódoló levél ötszáz aláírójával, akik kétségkívül további címeket és díjakat remélhetnek elnöküktől, Putyintól, Andrej Zubovot, a moszkvai Nemzetközi Kapcsolatok Állami Intézetének hatvankét éves történelem- és filozófiaprofesszorát elbocsátották állásából, miután a Vjadoszosztyi című lapban megjelent cikke Ausztria, a német ajkú cseh Szudéta-vidék és Klaipėda környékének (Memel-vidék) 1938–39-es hitleri annektálásához hasonlította azt, hogy az oroszok csapatokat küldtek a Krímbe.¹² Ugyanerre a sorsra jutott Galina Timcsenko, aki évek óta a Lenta.ru hírportál szerkesztője volt – miután közölte a Jobb Szektor aktivistájával készített interjút, rögtön kirúgták, majd a Putyinhoz feltétel nélkül hű Alekszej Gorjeslavszkijt ültették a helyére. Negyven munkatársa adta be a felmondását, de úgy néz ki, a Kreml ideológusai ennek nem tulajdonítanak komolyabb jelentőséget. Minden jel arra mutat, hogy végső tisztogatást hajtanak végre a médiának abban a szegmensében, amely a legutóbbi időkig úgy-ahogy őrizte a pluralizmusát, legalábbis az internet világában.¹³

A putyini cenzúra soron következő áldozataik között szerepelnek olyan népszerű lapok, mint a Jezsednyevnij Zsurnal, a Granyi, a Kasparov.ru, vagy Alekszej Navalnij blogja az Eho Moszkvi rádió honlapján.¹⁴ A legújabb, drákói törvények értelmében a kétes hírű Roszkomadzor saját belátása szerint, bírósági ítélet nélkül elrendelheti olyan weboldalak letiltását, amelyek a hatalom nemtetszését váltják ki. Formális szempontból az volt a legutóbbi áldozatok „vétké”, hogy tájékoztatták olvasóikat a hatalom által

nem engedélyezett gyűlésekről. De az elemzők egyetértenek abban, hogy ez inkább csak indokként szolgált, a megtorlás valódi oka az ukrainai és mindenekelőtt a krími események objektív, a hivatalostól eltérő bemutatása volt. Egyre jobban érdekli a hatalmat az a nemzedék, amely sokkal gyakrabban tájékozik az interneten – mondja Szergej Buntman, a liberális irányultságú Eho Moszkvi rádióállomás főszerkesztő-helyettese. Az ukrainai eseményekkel egyidejűleg kitört propaganda-hangzavar fő célja a szkeptikusok szerint az információforrások elzárása lehet.¹⁵

Peter Pomerantsev jóval az oroszok krími inváziója, sőt a Janukovics-rezsim bukása előtt óvatosságot fogalmazott meg. A *London Review of Books* honlapján február 19-én megjelent blogbejegyzés szerint „mindaz, amit a Kreml az elmúlt néhány hónapban művelt – a relatíve független RIA Novosztyi szétrombolása, az internetes TV Rain letiltása, az Eho Moszkvira gyakorolt nyomás, az Amerika-ellenesség erősítése és az árulók miatti hisztéria – nem csupán az általános »bekezdésmentés« – esete vagy a társadalmi változásokra adott reakció, hanem sokkal inkább a nagyszabású ukrainai hadművelet aktív előkészítése. Biztosítani akarják az információszűrést. Készülnék valamire.”¹⁶

Napjainkban, amikor ez a „valami” határozott formát öltött az orosz zsoldosok Krímbe vonulásában és a civil provokátorok más ukrán városokban folytatott tevékenységében, érdemes a szerző élelményének elismerésén túlmenően alaposabban szemügyre venni azt a speciális műveletet, amely nem februárban és nem is decemberben, hanem valószínűsíthetően még a sikertelen narancssárga kormányok működése alatt kezdődött, melyek megsemmisítő vereséget szenvedtek az orosz hírszerzéssel és propagandával folytatott játszmában, melynek tétje az volt, hogy Ukrajna csatlakozik a NATO-hoz.

Háború à la russe

John Schindler, az amerikai Naval War College professzora úgy fogalmaz: a legutóbbi krími események „különleges, orosz módra folytatott háborúnak tekinthetők, amely az »önvédelmi erő« felforgató tevékenysége, terrorizmusa és erőszakos fellépése útján valósul meg, miközben a Kreml elhatárolódik ezektől az erőktől”. „Moszkva a létező összes lehetőséget kihasználta abban a játszmában, amelyet különleges háborúnak neveztem – írja Naval –, ide sorolhatom a provokáció, a kémkedés, a fehér és a fekete propaganda mellett a különleges alakulatok nehezen azonosítható, gyakran idegen zászló alatt bevetett egységeit. Az oroszok számára semmi sem új ezek közül, hiszen ez a Kreml másik természete, és napjainkban a Krím a GRU (Felderítő Főcsoportfőnökség), az óriá-

si moszkvai katonai felderítés egyetlen hatalmas műveleti területeként is felfogható. A cég nemcsak a katonai felderítést, hanem a »Szpecnaz« néven ismert különleges erőket is irányítja.¹⁷ „A különleges háború – magyarázza Schindler – olyan országoknak nyújt megoldást, amelyek nem akarnak komoly háborúba kezdeni, vagy nem tehetik ezt, ugyanakkor adottak hozzá az előfeltételek, mindenekelőtt az alattomoság bizonyos szintje, emellett készek vállalni a művelettel járó kockázatokat annak érdekében, hogy elérjék stratégiai céljaikat.” Az USA Schindler szerint messze lemarad ebben a mesterségben az olyan országok mögött, mint Nagy-Britannia és Franciaország, amelyek még a gyarmati időszakban szereztek megfelelő tapasztalatokat, és Izraellel sem veszi fel a versenyt, ahol „bámulatosan jól boldogulnak a különleges háború gyakorlati részével, így például az agresszív kémkedéssel, a külföldi ellenséges frakciók elintézésével, sőt akár a gyilkosságokkal is.”¹⁸

Oroszország – véli Schindler – még a cári időkben fejlesztette tökélyre ezt a tevékenységet, „amikor a rendszerbeszivárgással próbálta megoldani a terrorizmus problémáját, emellett saját csoportokat alakított. Ez politikai szempontból elmés stratégia, szinte kifogástalanul működött mindaddig, amíg szemet hunytak bizonyos kulcsfontosságú momentumok felett. A kémkedésben, a felforgató tevékenységben és a terrorizmusban való jártasság a szovjet korszakban érte el a legmagasabb színvonalat, ugyanakkor ha az orosz hírszerzés hatékonysága is nőtt, az csakis Putyin elnöksége alatt történhetett, aki annak idején a KGB elhárítótisztje volt, így tökéletesen tisztában van azzal, hogy milyen hatalmas lehetőségek rejlenek a különleges háborúban. Putyin uralkodása idején Csecsenföldön dúlt igazi különleges háború, ahol olyan helyzetben fojtották el a lázadást a hírszerzés vezetése alatt, melyben nem járt eredménnyel a keményebb katonai fellépés. A Baltikumban az orosz hírszerzés sikeresen befolyásolja és rettent el a kis NATO-államokat. De a módszer mégiscsak Grúziában bizonyult a legeredményesebbnek, ahol a titkos orosz trükkök teljes fegyvertárát bevetették. Az egész világ figyelmét magára vonta az orosz fegyveres erők inváziója 2008 augusztusában, miközben Moszkva Tbiliszi ellen folytatott kíméletlen kémháborúja nem számíthatott a régió kívüli média komolyabb érdeklődésére.”

Grúziához hasonlóan Ukrajnát is teljesen felkészületlenül érte ez a háború, ráadásul az előbbitől eltérően maga teremtett ideális körülményeket ahhoz, hogy az orosz ügynökök beszivárognak minden intézménybe, és megerősítsék a pozícióikat, maga bábáskodott a Janukovics- és még inkább a Putyin-rezsim szükségleteit kielégítő, különféle fiktív radikális nacionalista szervezetek megalakulásánál; s mindenekelőtt maga is öngyilkos szovilizmussal erősített rá az orosz pro-

pagandisták kétszínű antifasiszta retorikájára a nemcsak hazai, hanem nemzetközi szinten is.

És ma már annak a ténynek sincs jelentősége, hogy nem mitikus „ukrán fasiszták” uralkodnak a Krím területén, Doneckben vagy Harkivban, hanem éppen-séggel a Kreml által kitenyészett és megáldott természetes oroszok. A különleges háború többek között azt is lehetetlenné teszi, hogy használjuk magát az „orosz fasizmus” kifejezést, a rögeszmék és az eltévelyedések szférájába helyezi az érvényes diskurzus keretei közül. Egyetlen érdemleges nyugati sajtótermékben sem nevezik „fasisztáknak” vagy akár „orosz nacionalistáknak” a krími harcosokat; ők mindannyian kizárólag „oroszbarát erők”, csak az ukránbarát erők lehetnek „fasiszták” és „nacionalisták”.

Még a megbízható Levada Központ is felsorol mindenkit a lehetséges bűnösök között a fentebb idézett felmérésében – az ukrán nacionalistákat, a krími tárokat, Janukovics híveit meg a maffiát, sőt Oroszország hatalmi szerveit is. Csak az orosz nemzeti radikálisokat nem látjuk a listán. És ha nincs rá szó, a jelenség sem létezik.

A kollektív Putyin gyermekei

A Putyint támogató levelet aláíró orosz művészek részben megalkuvásból, részben számításból, és talán valamelyest meggyőződésből álltak ki mellette. Meggyőzően ír Lev Gudkov a birodalmi öntudat maradványairól és egy tisztán érzelmi alapú reakcióról („verik a mieinket !”), amelyet a Kreml „politikai technikusai” által tálalt információk váltanak ki. Nem abban rejlik a propaganda ereje, hogy észérvekkel meggyőző, hanem mindenféle ostobaságokat hajtogat eltökélten, a vádlott pozíciójába szorítva az ellenfelet, ugyanakkor elzárja minden alternatív információforrástól, ezzel pedig lehetetlenné teszi a védekezést.

És mégis – teszi fel a merész kérdést az ismert orosz szociológusnak Jelena Fajnalova, a Szabadság Rádió újságírója – „hogyan sikerült kialakítania az emberekben a fasiszta tudatot a kollektív Putyinnak?”

Ez a tudat – hangzik Lev Gudkov hasonlóképpen őszinte válasza – igazából nem is tűnt el a szovjet idők óta. „Tíz vagy tizenöt éven keresztül győzködték az embereket arról, hogy nincs semmi szörnyűség a történelmükben, mindenkinek vannak bűnei, mindenkinek csontvázakat rejteget a szekrényben. A legfontosabb a hazafias büszkeség. És mindazok, akik ezt megadják és újjáépítik, hatalmi erőt képeznek. Pontosan a kollektív értékek, a kollektív tudat és az erőszak idejének oszthatatlansága hatol a tudatukba és szorít ki onnan minden más nézőpontot, magyarázatot, interpretációt, megértést... Részben erre épül a mostani rezsim uralmi technológiája – elszigetelik az embereket, szűkítik

az információs mezőt, nem ismeretes a történetek összekepe és általános érvényű logikája. És még egy fontos momentum – az emberek rettenetesen leéppültek erkölcsileg. Még ha meg is értik, hogy a hatalom bűncselekményeket követ el, 85 százalékuk akkor is úgy véli: ezt a hatalom csinálja, nekik semmi közük hozzá. Pontosan ez kell a túléléshez és az alkalmazkodáshoz egy olyan államban, amely a szovjet időkből ered.”¹⁹

Az a legelgondolkodtatóbb adat a Levada Központ felmérésében, hogy 68 százalék saját bevallása szerint semmit (vagy majdnem semmit) sem ért az ukrainai eseményekből. Ezzel egyidejűleg 63 százalék állítja, hogy az orosz szövetségi média objektíven (vagy legalábbis többnyire objektíven) számol be ezekről az eseményekről. Mi több, a megkérdezettek ugyan nem értik az ukrainai eseményeket, de ez nem akadályozza őket abban, hogy elfogadják a hivatalosan rájuk erőltetett álláspontot, mely szerint „Ukrainában szélsőséges nacionalisták ragadták magukhoz a hatalmat” (37 százalék), illetve „Ukrainában jelen-

leg nincs egységes hatalom”. Csak 14 százalék vallja be őszintén, hogy mivel nem igazodik el az ukrainai eseményekben, „nem alakítottam ki önálló álláspontot az ukrainai hatalomról”.²⁰

Az oroszok korábban nem tapasztalt hatalmas tömege (56 százalék a tavalyi 43-hoz képest) állítja teljes bizonyossággal, hogy az ukránok és az oroszok egy nemzetet alkotnak – pont most, amikor Ukrajnát igen kevés választja el attól, hogy háborút kelljen vívnia Oroszországgal –, Ukrajnának és Oroszországnak pedig egy államban kell egyesülnie (28 százalék az előző évek 12-16 százalékához képest).²¹

Úgy néz ki, hogy a különleges háborúban aratott győzelem hatására az oroszok még inkább belevesznek a hazai média által teremtett virtuális világba. Alighanem Angela Merkel is erre gondolhatott, amikor arra panaszkodott Obamának, hogy Putyin más valóságban él. Csakhogy abban a valóságban teljesen valószínűségi hadsereg van, és a még nem harci művészek valódi mesterei is támogató leveleket írnak neki.

Szilágyi Szonja fordítása

JEGYZETEK

- 1 <http://mkrf.ru/press-tsentr/novosti/ministerstvo/deyateli-kultury-rossii-v-podderzhku-pozitsii-prezidenta-po-ukraine-i-krymu>
- 2 www.snob.ru/selected/entry/73439
- 3 www.snob.ru/selected/entry/73439
- 4 itar-tass.com/obschestvo/1046139
- 5 www.snob.ru/profile/5479/blog/73551
- 6 www.snob.ru/selected/entry/73439
- 7 www.classica.fm/2014/03/12/denis-macuev-vyskazal-poziciyu-po-ukrainkomu-krizisu
- 8 <http://www.themoscowtimes.com/opinion/article/what-ki-evs-democratic-turn-means-for-moscow/495143.html>
- 9 <http://www.svoboda.org/content/transcript/25282557.html>
- 10 <http://www.levada.ru/13-03-2014/situatsiya-v-ukraine-i-v-krymu>
- 11 <http://www.levada.ru/14-03-2014/rossiyane-ob-otnosheniyakh-s-ukrainoi>
- 12 <http://lenta.ru/news/2014/03/04/zubov/>
- 13 <http://www.rferl.org/content/media-russia-lenta-sacking/25295996.html>
- 14 <http://www.rferl.org/content/russia-blocks-websites-critical-of-kremlin/25297188.html>
- 15 <http://www.mail.com/int/news/europe/2716322-russian-propaganda-war-full-swing-ukraine.html>
- 16 <http://www.lrb.co.uk/blog/2014/02/19/peter-pomerantsev/among-the-conspiracy-theorists>
- 17 <http://www.businessinsider.com/john-schindler-without-deterrence-crimea-is-the-beginning-2014-3>
- 18 <http://20committee.com/2013/09/20/the-coming-age-of-special-war>
- 19 <http://www.svoboda.org/content/transcript/25282557.html>
- 20 <http://www.levada.ru/13-03-2014/situatsiya-v-ukraine-i-v-krymu>
- 21 <http://www.levada.ru/14-03-2014/rossiyane-ob-otnosheniyakh-s-ukrainoi>

Mikola Rjabcsuk Az ukrán Faust dilemmái szerzője esszéistaként, publicistaként, költőként és irodalomkritikusként is kiemelkedő, nemzetközi hírű ukrán vezető értelmiségi. Az 1990-ben színre lépő posztsovjett ukrán írónemzedék (pl. Jurij Andruhovics) mestere. Kulcsszerepet játszott a posztkolonializmus ukrainai, valamint közép- és kelet-európai honosításában. A kijevi Petro Mohila Akadémia Közép-Európai Központjában tanít, 1997-ben ő alapította a legfontosabb ukrán véleményformáló folyóiratot Kritika címmel. 1994-96-ban és 1997-ben több amerikai egyetemen volt vendégprofesszor. Budapesten, a CEU-n is tanított egy évig. Mikola Rjabcsuk könyvei lengyelül, németül, franciául és szerbül is megjelentek (Kisoroszországtól Ukrajnáig, A két Ukrajna, Metternich kertje). Írásai magyarul megjelentek még a Nagyításban, a 2000-ben és a Magyar Lettre Internationale-ban.

Szilágyi Szonja (születetett 1986. 11. 13.), az ELTE Bölcsész tudományi Karán végzett cseh-lengyel szakon 2011-ben. Fő kutatási területe a századforduló cseh irodalma, azon belül is Julius Zeyer munkássága volt. Kutatási eredményei alapján tanulmányt és fordítást publikált a Helikon Cseh dekadencia címen megjelent 2014/LIX. számában. A kutatás mellett sajtófigyeléssel és nyelvtanítással foglalkozik.